

Анализ на данните, получени от системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) за месец май 2016 г.

Общият брой нотификации за месец май 2016 г. е **242**. Сигналите в категория храни са най-много – **204**, за фуражите – **20**, а за материалите в контакт с храни – **18** (фиг.1).

Фиг. 1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали

ПРЕДУПРЕДИТЕЛНИ НОТИФИКАЦИИ – **65**, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – **12** нотификации: **недеклариран сулфит** в сушени стафиди от Узбекистан и в сушени кайсии от Турция; **охратоксин А** в кафяви стафиди от Узбекистан и в сушен касис от Холандия; **наличие на неразрешената субстанция карбофуран** в тикви от Португалия; **наличие на неразрешените оцветители Родамин В и Киселинно Червено 52** в ряпа от Ливан; **хранителен взрив със съмнение (*Listeria monocytogenes*)**, че е предизвикан от замразен микс от зеленчуци от САЩ;

Campylobacter spp. в прясна рукола от Италия; **стъклен фрагмент** в буркани с маслини без костилки от Испания; **хлорпирифос** в моркови от Италия; **пластмасов фрагмент** в картофени ръоци (вид картофено ястие) от Белгия и **етефон** в грозде от Египет.

Риба и рибни продукти – 9 нотификации: **живак** в риба меч от Испания (3) и от Виетнам и в парчета акула (*Prionace glauca*) от Португалия; **кадмий и живак** в риба меч от Испания; **недекларирана горчица** в замразена панирана, без кожа и без кости, риба треска от Обединеното кралство; **хранителен взрив със съмнение (скомброид синдром), че е предизвикан** от размразена риба тон от Испания и **хистамин** в замразена риба тон от Испания.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 6 нотификации: *Salmonella* в замразен пилешки дюнер от Белгия и в пилешки колбаси от Франция; *Salmonella typhimurium* в замразени пилешки филета от Полша; **следи от соя** в замразени кнедли от пилешки черен дроб от Чехия; **недекларирана млечна съставка** в замразени пилешки филета от Обединеното кралство и *Listeria monocytogenes* в охладени нарязани салами с шамфъстък от Холандия.

Материали в контакт с храни – 5 нотификации: **миграция на кадмий и олово** от чаши от Китай; **миграция на олово** от чаша от Италия; **пластмасов фрагмент (фибри)** в тефлоново фолио за барбекю от Китай; **миграция на кобалт** от чаши за кафе от Китай и **миграция на кадмий и кобалт** от комплект керамични кухненски съдове също от Китай.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 5 нотификации: *Salmonella* в сушени мини колбаси от Франция и в замразен телешки бургер от Испания; **шигатоксин продуцираща *Escherichia coli*** в охладени бизонови джолани от САЩ; *Listeria monocytogenes* в сушени свински колбаси от Испания; **хранителен взрив със съмнение (Листерияза), че е бил причинен** от колбаси от Германия.

Зърнени и тестени изделия – 4 нотификации: **метални фрагменти** в основа за пица от Австрия; **фумонизини**, в свободна от глутен галета от Чехия; **следи от фъстъци** във вафли с какаов крем от Турция и **следи от лактопротеин** във вафли с какаов крем от Румъния.

Мляко и млечни продукти – 4 нотификации: *Listeria monocytogenes* в охладено сирене от Обединеното кралство, в охладено сирене Ементал от Франция и в сирене от сурово мляко също от Франция и **шигатоксин продуцираща *Escherichia coli*** в охладено сурово краве мляко от Германия.

Ядки, продукти от ядки и семена – 4 нотификации: **афлатоксини** в блокчета от шамфъстък от Гърция и в печени фъстъци от Италия; **високи нива на цианид** в червени

боровинки и захаросани бланширани бадеми от Австрия и **охратоксин А** в стафида и микс от ядки от Германия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 3 нотификации: *Salmonella* и високи нива на *Escherichia coli* в живи миди (*Mytilus galloprovincialis*) от Италия; високи нива на *Escherichia coli* в миди също от Италия и *Salmonella* в замразени варени миди от Испания.

Мазнини и масла – 3 нотификации: полициклични ароматни въглеводороди в студено пресовано масло от коноп от Румъния и в кокосово масло от Шри Ланка; бензо(а)пирен и полициклични ароматни въглеводороди в масло от коноп от Германия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: олово в хранителна добавка от Холандия и неразрешено пускане на пазара на капсули за бързо изгаряне на мазнините съдържащи йохимбин и корен от мака (*Lepidii meyenii radix*) от Германия.

Храни за домашни любимци – 2 нотификации: високи нива на желязо в котешка храна от Франция (2).

Супи, сосове и подправки – 2 нотификации: недеklarирана целина в сос за барбекю от САЩ и парче стъкло (1 см x 2 см) в тако сос от Белгия.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 1 нотификация: бензо(а)пирен и полициклични ароматни въглеводороди в блокчета черен шоколад от Испания.

Комбинирани фуражи – 1 нотификация: високи нива на семена от амброзия (*Ambrosia spp.*) в комбиниран фураж от Полша.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: недеklarиран сулфит в Мариновани скариди от Холандия.

Билки и подправки – 1 нотификация: *Salmonella* в кориандър на прах от Индия.

През месец май 2016 г., при предупредителните нотификации най-често нотифицираната страна е Испания, с 11 нотификации, следвана от Франция с 6 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА НЕДОПУСНАТ ВНОС – 91 нотификации, които се разпределят в следните категории:

Ядки, продукти от ядки и семена – 31 нотификации: афлатоксини във фъстъци от Китай (5), от Аржентина (3), от Египет, от Никарагуа, от Уганда и от Индия, в лешници от Турция (3), в шамфъстък от Турция (2) и от Иран (2), във фъстъчено масло от Филипините (2), в семки от пъпеш от Нигерия и в счукани печени лешници и брашно от

лешници от Грузия; **високи нива на сулфит** в сушени кайсии от Турция; **неправилен здравен сертификат** за чипс от лешници и шамфъстък от Турция и **липса на фитосанитарен сертификат** за семена егуси от Нигерия.

Плодове и зеленчуци – 15 нотификации: **форметанат** в чушки от Турция (3); **пиримифос-метил** в чушки от Турция; **наличие на неразрешената субстанция процимидон** в зелени чушки от Китай; **наличие на неразрешената субстанция перметрин** в чушки чили от Виетнам; **наличие на неразрешената субстанция карбофуран** в снежен грах от Кения; **Salmonella Korovi** в брашно от маниока от Уганда; **наличие на неразрешената хранителна добавка инденкомаронови смоли и неразрешено влагане на Е 904 – Шеллак (природна смола, която се произвежда от щитоносни въшки) и Е 914 – оксидиран полиетиленов восък** в прясно зеле от Македония; **недеклариран сулфит** в стафиди от Узбекистан; **наличие на неразрешената субстанция пропаргит** в чушки от Египет; **опит за нелегален внос на сушен боб** от Нигерия; **високи нива на сулфит** на сушени кайсии от Турция и сушени чушки от Китай, **заразени с плесени**.

Материали в контакт с храни – 11 нотификации: **миграция на формалдехид** от чинии от Китай (2) и от меламинови кухненски лъжици от Китай; **миграция на първични ароматни амини** от кухненски прибори от Китай и от Хонг Конг; **пластични фрагменти (фибри)** от тефлонова кошница за барбекю от Китай; **миграция на никел и манган** от грилове за барбекю от Китай; **високи нива на обща миграция** от пластмасови капачки от Китай; **миграция на хром, никел и манган** от стоманен оливерник от Китай и **миграция на хром** от кухненски ножици, също от Китай.

Билки и подправки – 8 нотификации: **липса на фитосанитарен сертификат** за чили на прах от Индия (2); **афлатоксини** в сушени чушки от Индия, в смялно чили също от Индия, в индийско орехче от Индонезия; **афлатоксини и охратоксин А** в чили на прах от Шри Ланка и **наличие на неразрешената субстанция пропаргит** в черен чай от Индия.

Риба и рибни продукти – 5 нотификации: **влошен температурен контрол** на замразена риба меч от Намибия, на замразена риба хек (*Merluccius spp.*) и на замразена риба тон от Сенегал; **хистамин** в консервирани филета от скумрия в слънчогледово олио от Мароко и **променени органолептични характеристики и развала** на Аржентински хек (*Merluccius hubbsi*) от Аржентина.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 4 нотификации: **наличие на неразрешената субстанция пропаргит** в чай от Индия (3) и **лошо състояние на съхранение** на зърна кафе също от Индия, **заразени с плесени**.

Фуражни суровини – 4 нотификации: афлатоксини в небелени фъстъци от Мадагаскар (2); високи нива на *Enterobacteriaceae* в рибено брашно от Мароко и голямо количество на свободен госипол от семена от памук от Бенин.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 4 нотификации: влошен температурен контрол – прекъсване на хладилната верига (размразяване) на замразено пилешко месо от Тайланд; *Salmonella typhimurium* в замразени пуешки гърди от Бразилия; наличие на *Salmonella* в замразени пилешки гърди от Тайланд и влошен температурен контрол и неподходящи условия на транспорт на механично сепарирано пилешко месо от Германия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 2 нотификации: високи нива на *Escherichia coli* в живи миди (*Ruditapes decussatus*) от Тунис и *Salmonella* и високи нива на *Escherichia coli* в миди също от Тунис.

Ракообразни и продукти от тях – 2 нотификации: високи нива на сулфит в норвежки омари (*Nephrops norvegicus*) от Мароко и високи нива на сулфадиазин и доксициклин над допустимите стойности в сурови скариди от Виетнам.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: наличие на неразрешената нова хранителна съставка *Stevia rebaudiana* в хранителни добавки от САЩ и цитринин в ориз от червени дрожди от Китай.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – развала на охладено говеждо месо от САЩ, с повредена опаковка.

Други хранителни продукти/смесени – високо ниво на оцветител и неразрешено влагане на подсладител Е 950 – ацесулфам и на подсладител Е 951 – аспартам в желатинови десерти и безалкохолни напитки от Перу.

Храни за домашни любимци – 1 нотификация: *Salmonella* в кучешки играчки за дъвчене от Индия.

През месец май 2016 г. при нотификациите за недопуснат внос най-често нотифицираната страна е Китай с 18 нотификации, следвана от Турция с 13 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА НАСОЧВАНЕ НА ВНИМАНИЕТО – 54, които се разпределят в следните категории:

Риба и рибни продукти – 15 нотификации: живак в риба меч от Испания (4), от Франция и от Индонезия и в охладена ципура (*Pagellus bogaraveo*) от Мароко; хистамин в риба тон от Испания (3) и от Тайланд; кадмий в охладена баракуда (*Sphyrna putnamiae*)

от Шри Ланка, в замразени попчета (*Sicyopterus lagocephalus*) от Индонезия и в консервирани сардини от Тайланд и **недекларирана млечна съставка** в охладени мариновани шишчета от съомга от Обединеното кралство.

Плодове и зеленчуци – 9 нотификации: **недеклариран сулфит** в стафиди от Узбекистан (2); **хлорпирифос** в праскови от Турция и в зелен аспарагус от Перу; **кадмий** в аспарагус от Перу; **наличие на неразрешените субстанции метаамидофос и ацефат** в патладжани от Виетнам; **наличие на неразрешена генетично модифицирана папая** от Тайланд; **високи нива на сулфит** в конфитюр от кайсии от Турция; **наличие на неразрешена генетично модифицирана папая** в плодови пюрета от Белгия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 4 нотификации: **високи нива на *Escherichia coli*** в миди от Италия (2), Холандия и Франция.

Фуражни суровини – 4 нотификации: ***Salmonella*** в брашно от рапично семе от Украйна; **големи количества на семена от амброзия (*Ambrosia spp.*)** в слънчогледови семки за храна на птици от Унгария; **афлатоксини** в слънчогледови семки от Египет и **диоксини** в сушени обелки от цитрусови плодове от Южна Африка.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 4 нотификации: ***Campylobacter jejuni*** в охладено пилешко месо от Полша (2); ***Salmonella enteritidis* и *Salmonella infantis*** в охладени пилешки бутчета от Полша и ***Salmonella typhimurium*** в охладени пилешки крака също от Полша.

Главноноги и продукти от тях – 4 нотификации: **наличие на неразрешената субстанция Е 251 – натриев нитрат** в охладени парчета от тихоокеански гигантски калмар (*Dosidicus gigas*) от Испания (2); **кадмий** в замразен октопод (*Octopus membranaceus*) от Виетнам; **олово** в охладена сепия (*Sepia officinalis*) от Италия.

Билки и подправки – 3 нотификации: **афлатоксини и охратоксин А** в микс от подправки от Етиопия; ***Listeria monocytogenes*** в прясна мащерка от Холандия и **афлатоксини** в чили на прах от Виетнам.

Мед и пчелно млечице – 3 нотификации: **следи от мляко** в акациев мед от Китай (3).

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 2 нотификации: ***Salmonella*** в свинска кайма от Полша и ***Salmonella typhimurium*** в свински обрезки от Испания.

Мляко и млечни продукти – 2 нотификации: коагулазо позитивен *Staphylococcus* в меко сирене в саламура от Сърбия и *Listeria monocytogenes* в овче сирене направено от сурово мляко от Франция.

Ядки, продукти от ядки и семена – 2 нотификации: афлатоксини в цели бадеми от САЩ и в лешници от Турция.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 1 нотификация: високи нива на цинк в хранителна добавка от САЩ.

Материали в контакт с храни – 1 нотификация: миграция на формалдехид и меламина от комплект чинии от САЩ.

През месец май 2016 г. при нотификациите за насочване на вниманието най-често нотифицираната страна е Испания с 10 нотификации, следвана от Полша с 5 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ – 32, които се разпределят в следните категории:

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 6 нотификации: наличие на неразрешената нова хранителна съставка агматинов сулфат в хранителна добавка от Чехия и от САЩ; наличие на неразрешената нова хранителна съставка екстракт от *Paulownia Tomentosa* и наличие на неразрешената субстанция фенетиламин в хранителни добавки от също от САЩ; наличие на неразрешената нова хранителна съставка креатинов дериват в хранителна добавка от Полша; наличие на неразрешената нова хранителна съставка креатинов нитрат в хранителна добавка от Полша; наличие на неразрешената субстанция йохимбин в хранителна добавка от Германия.

Фуражни суровини – 5 нотификации: *Salmonella* в кюспе от ленено семе от Украйна; *Salmonella typhimurium* в царевично брашно от Австрия; *Salmonella Mbandaka* и *Salmonella Senftenberg* в соев експелер от Дания; *Salmonella Mbandaka* в печена соя от Италия и наличие на ДНК от преживни животни във фураж за риби от Франция.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 4 нотификации: шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в охладено говеждо месо от Ирландия и в охладени говежди бургери от Уругвай; *Salmonella typhimurium* в замразени свински обрезки от Германия и *Salmonella* в замразено свинско месо от Обединеното кралство.

Риба и рибни продукти – 3 нотификации: *Salmonella* в охладен нилски костур (*Lates niloticus*) от Танзания; опаразитяване с *Anisakis* на риба хек (*Merluccius hubbis*) от Испания и липса на посочен срок на годност на филета от риба треска (*Gadus gadus*) от Холандия.

Плодове и зеленчуци – 2 нотификации: хранителен взрив със съмнение (норовирус), че е предизвикан от замразени малини от Полша и наличие на неразрешената субстанция прометрин в праз лук от Франция.

Мляко и млечни продукти – 2 нотификации: сирене от Италия, произведено от мляко замърсено с афлатоксини и *Clostridium sporogenes* в топено сирене със скариди от Норвегия.

Ядки, продукти от ядки и семена – 2 нотификации: кадмий в маково семе от Чехия и нетипична миризма в кокосово мляко от Шри Ланка.

Зърнени и тестени изделия – 1 нотификация: сладки от Белгия, заразени с плесени.

Комбинирани фуражи – 1 нотификация: високи нива на цинк в пълноценен фураж за прасета от Белгия.

Фуражни добавки – 1 нотификация: наличие на неразрешената субстанция тилозин в антикоксидийни препарати от България.

Фуражни премикси – 1 нотификация: наличие на забранената субстанция метронидазол във фуражни суровини направени от суроватка на прах от Холандия.

Материали в контакт с храни – 1 нотификация: миграция на формалдехид от меламинови плата от Китай.

Билки и подправки – 1 нотификация: смлян кимион от Виетнам, заразен с плесени.

Други хранителни продукти/смесени – 1 нотификация: чуждо тяло (стъклен фрагмент) в торта със сушени смокини и бадеми от Испания.

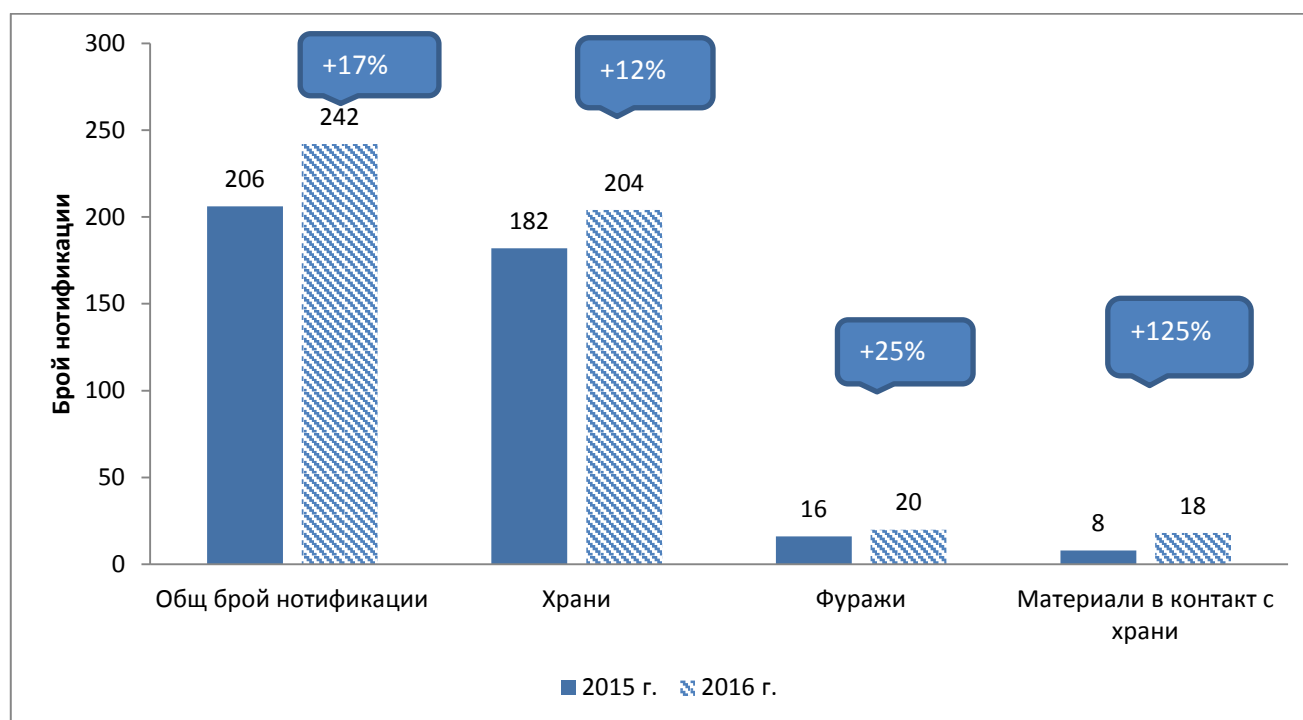
Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: наличие на мъртви насекоми (черни бръмбари) в грахова супа в буркани от Полша.

През месец май 2016 г. при нотификациите за проследяване най-често нотифицираната страна е Полша с 4 нотификации, следвана от Италия с 3 нотификации.

АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ:

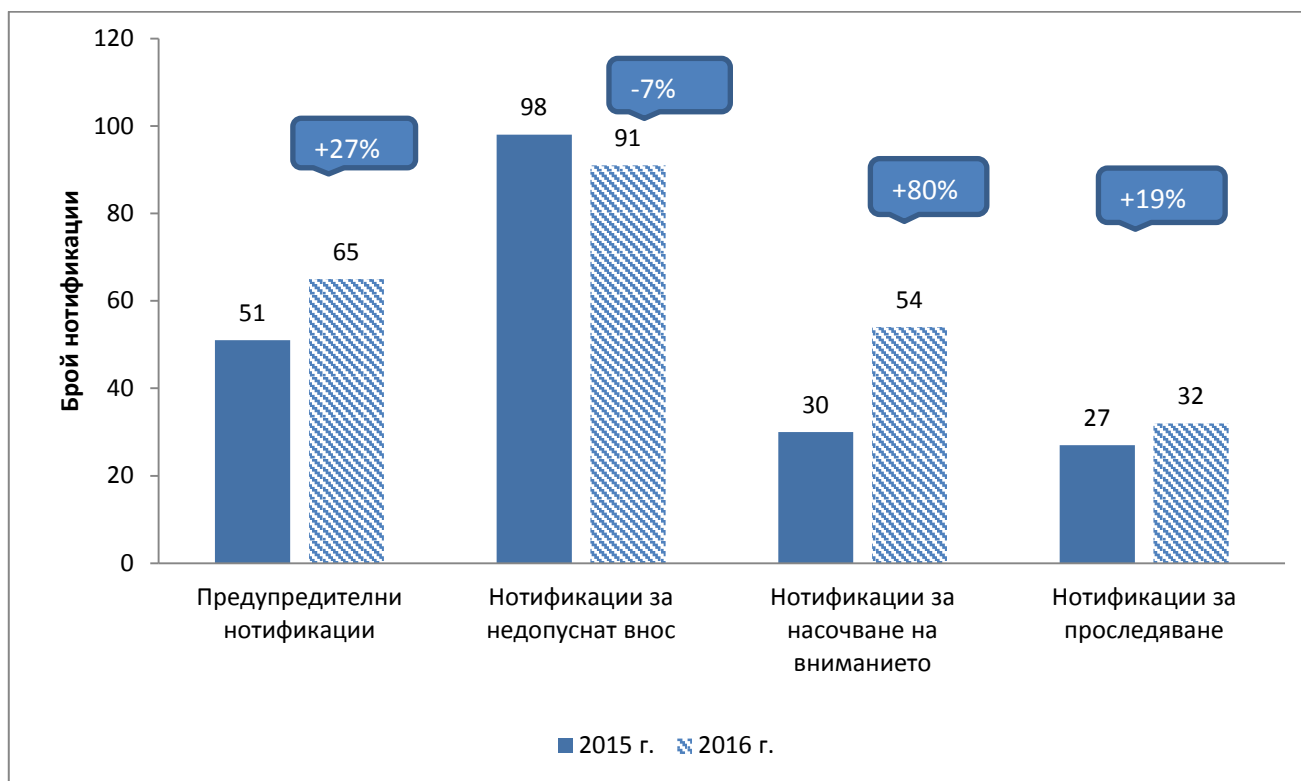
Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2015 г. – общо и по групи, за м. май 2015 г. и м. май 2016 г. На *фиг. 2* са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Запазва се тенденцията на най-много нотификации да са докладвани в групата на храните. Наблюдава се повишение при всичките категории както следва: общ брой нотификации със 17%, при храните с 12%, при фуражите с 25% и при материали в контакт с храни със 125%. Като цяло за месец май 2016 г. се наблюдава ясно изразена тенденция на повишение на броя нотификациите при всички категории в сравнение с месец май 2015 г.

Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м.май 2015 г. и м. май 2016 г.

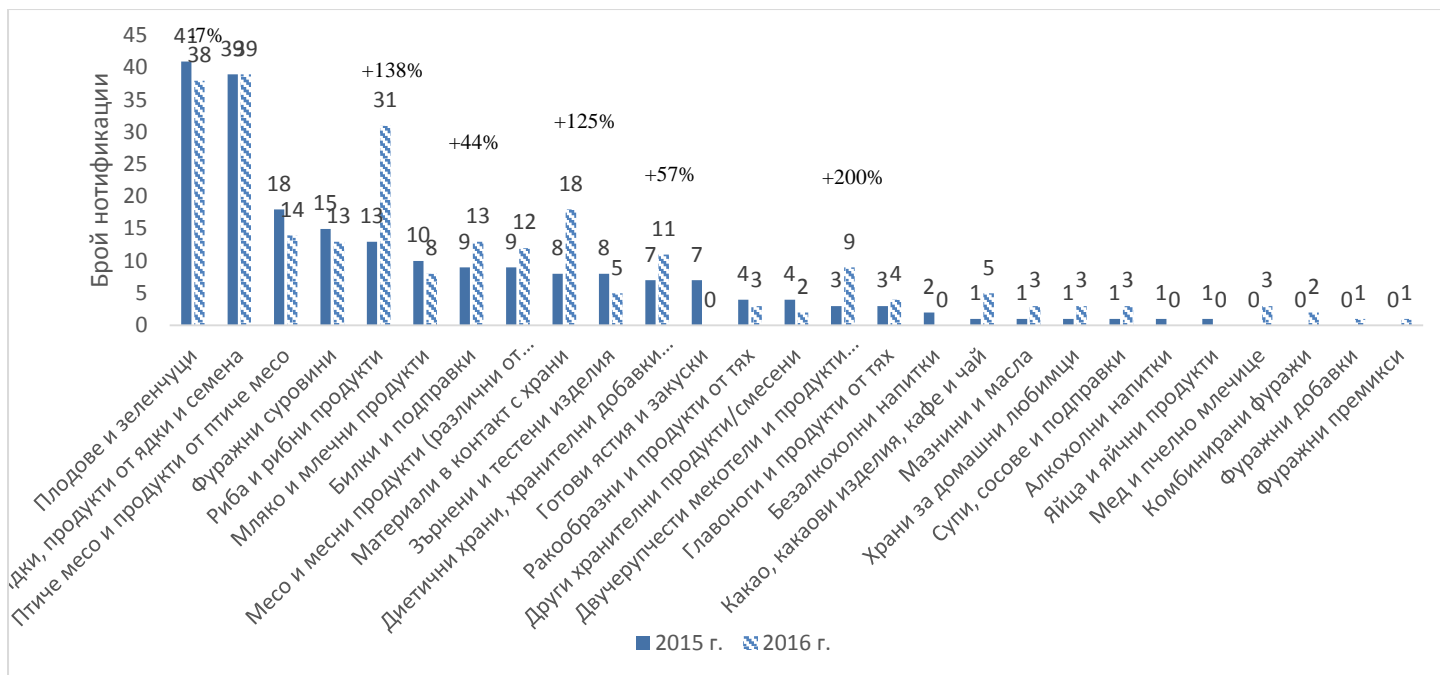
На *фиг. 3* е представено разпределението на нотификациите по вид. Най-висок брой и за двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос спрямо останалите видове нотификации. Наблюдава се повишение при предупредителните нотификации с 27%, при нотификациите за насочване на вниманието с 80% и при

нотификациите за проследяване с 19%. Понижение се наблюдава само при нотификациите за недопуснат внос със 7%. Като цяло за месец май 2016 г. се наблюдава ясно изразена тенденция на повишение при почти всички видове нотификации.

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид

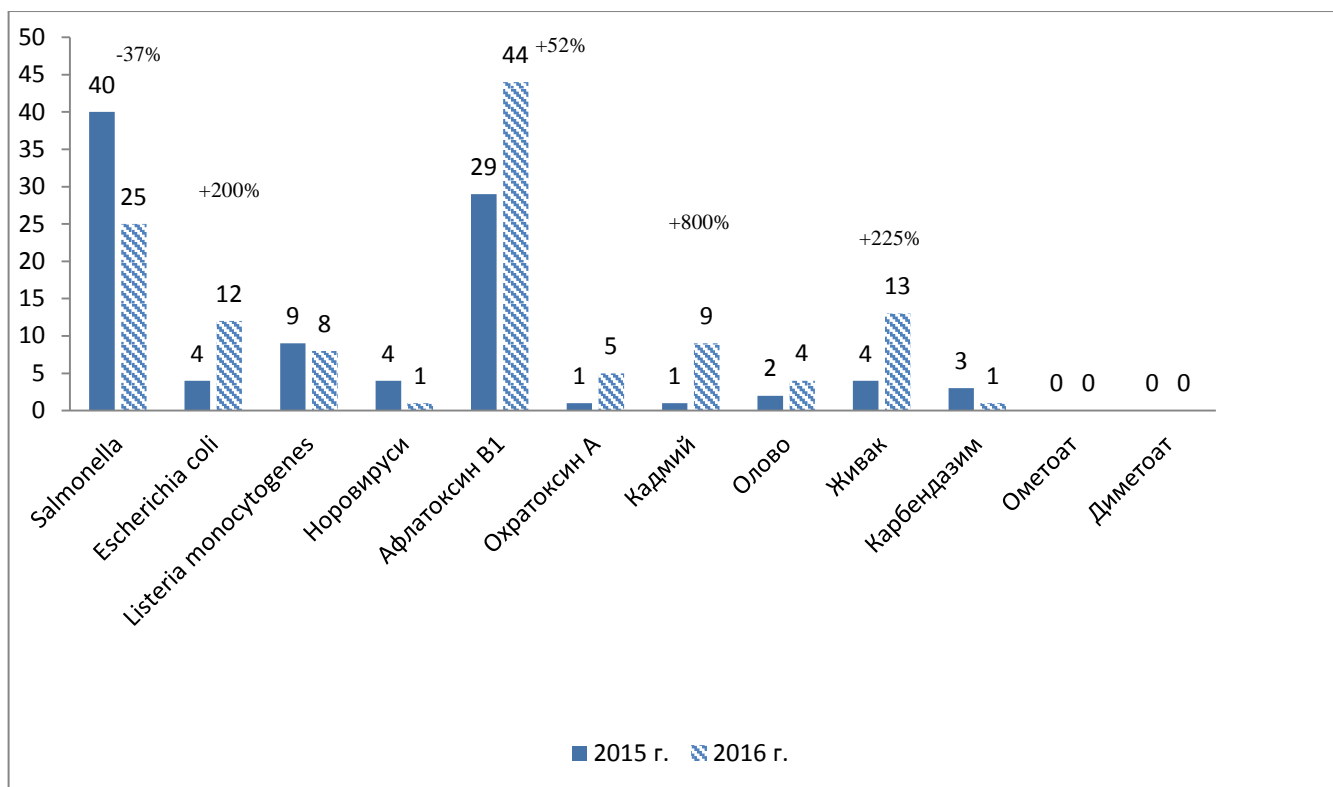
На фиг. 4 са съпоставени данните за месец май 2015 г. и май 2016 г. според категориите продукти. Повишение се наблюдава при „Риба и рибни продукти“ със 138%; при „Билки и подправки“ с 44%; при „Материали в контакт с храни“ със 125%; при „Двучерупчести мекотели и продукти от тях“ с 200% и при „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ с 57%. Понижение се наблюдава само при „Плодове и зеленчуци“ със 7%.

Фиг. 4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

След съпоставка на данните за месеците май 2015 г. и май 2016 г., може да се направи извод, че има ясно изразена тенденция на повишение при почти всички категории продукти с изключение на плодовете и зеленчуците.

На фиг. 5 са показани някои от основните причини за нотифициране на храните и фуражите за месец май 2015 и 2016 г. При патогенните микроорганизми се наблюдава слабо понижаване като при *Salmonella*, достига 37%, изключение прави *Escherichia coli* където има повишение с 200%. При микотоксините се наблюдава повишение, като при афлатоксин В1 достига 52%. При тежките метали се наблюдава повишение, като при кадмия достига 800% и при живака достига 225%. Пестицидите запазват ниски нива.

Фиг. 5 Разпределение на броя нотификации по причини

От обобщените данни за месеците май 2015 г. и май 2016 г. може да се направи извод, има ясна тенденция на повишение при патогенните микроорганизми, при микотоксините и при тежките метали. Пестицидите запазват ниски нива.

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане за системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопуснат внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Съюза поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят интересна за контролните органи информация.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис - младши експерт